

—š— **Vrnil se je** na svoj dom na bojišču ranjeni dr. Ljudevit Pivko, profesor na učiteljski v Mariboru.

—š— **Podružnica »Südmarke«** so ustanovili v Ormožu na Štajerskem.

—š— **Zibika.** Zahvala. Gosp. Simon Strenkl, učitelj v pok. in posestnik na Tinskem, izda skoraj vsako leto precejšnjo vsoto v dobrodelne namene ter obdaruje vsako drugo leto 30 šolarjev z blagom za obleko, prispeva večkrat k nabavi šolskih potrebščin itd. Pred nekaj leti je kupil dečkom zastavo, a letos pa se je spomnil dekle in jim tudi podaril krasno zastavo, ki jo je dne 3. novembra ob priliki začetka šolskega leta po lepem, jedratem nagovoru blagoslovil naš provizor č. g. A. Bratkovič. Blagemu šolskemu dobrotniku g. S. Strenklu izrekata podpisana za velikodušni dar najprejrejšnjemu zahvalo. — Šolsko vodstvo in krajni šolski svet Zibika. J. Purkhart l. r. naduč., Fr. Smole l. r., načelnik in župan.

—š— **Iz šolske službe.** Pri Sv. Tomažu je provizorično nameščena učiteljica Ivanka Jagodičeva, na Humu pri Ormožu učiteljica Franja Vaupotičeva.

—š— **Iz Maribora** poročajo: Na tukajšnjem moškem učiteljskem sta 3. in 4. letnik že en mesec odprta; otvoritev 1. in 2. letnika se pričakuje za 2. december. Ako bo izpraznjeno poslopje ženskega deželnega učiteljskega, bo mogoče misliti tudi na otvoritev pripravnice in vadnice. Vse se bo pa še posebe naznanilo.

Goriške vesti.

—g— **Iz Komna** poročajo z dne 9. pret. m. S pobiranjem denarja za naše vojake na bojnem polju se je po občinah našega županstva nabralo lepe vsote za nakup volne v napravo nogavic, zapestnikov itd. Šolske dekle naših šol: Komen, Volčji grad, Tomaževica-Malidol in Sveto so spletle pod vodstvom učiteljic (Ingerl-Komen, Zigon-Volčji grad, Brumen-Tomaževica-Malidol in Ipavec-Sveto) iz nakupljene volne zimske potrebščine za naše bojne. — Vse blago skupaj je bilo potom dotičnih šolskih vodstev odposlano ces. kr. okraj. šol. svetu v Sežano v nadaljno odpošiljanje na pristojno mesto: Odposlali so: Komen 40 parov nogavic in 52 parov zapestnikov; Volčji grad 20 parov nogavic in 20 parov zapestnikov; Tomaževica-Malidol 10 parov nogavic in 10 parov zapestnikov; Sveto 14 parov nogavic in 54 parov zapestnikov. Skupaj: 84 parov nogavic in 136 parov zapestnikov. Poleg tega je komenska šola odposlala 18 parov kolenic in 9 snežnih čepic. Odposlalo se je tudi od vseh označenih šol mnogo vreč posušenega robidovega listja, ki ga je nabrala vsa šolska mladina zgoraj omenjenih šol.

—g— **Iz Solkana.** Učenke višjih razredov ljudske šole v Solkanu napravljajo v tem šolskem letu pod vodstvom in poukom svojih učiteljic samo izdelke za naše vojake. Dosedaj se je izdelalo okoli 50 čepic iz sive volne, čez 50 parov zapestnikov, 20 parov nogavic, 5 parov rokavic, 80 parov krp za noge, 40 parov trebušnih obvez iz flanele, 20 parov zimskih spodnjih hlač, 30 parov dokolenic iz lodna. Ti izdelki so bili odposlani po svojih vojakom iz Solkana. Nekaj blaga je še v delu, a gre proti koncu. Toda vse, kar se je dosedaj storilo v tem pogledu, še ne zadostuje zelo veliki potrebi. Učenke bodo tudi nadalje, dokler bo treba, rade pletle gorka oblačila za vojake, a treba jim je volne in drugega manufakturnega blaga, ki ga ne one ne šola in ne roditelji šolskih otrok ne morejo kupiti. Šolsko vodstvo se obrača z vljudno prošnjo do slavnega starešinstva in županstva občine Solkanske, do tukajšnjih uradov, oskrbnih zavodov v obč., društev, imovitejših družin, trgovcev in obrtnikov, naj blagovolijo poslati svoje darove v denarju in blagu tukajšnji učiteljici Kristini Doljakovi, da bo mogoče dobro delo nadaljevati in napraviti še mnogo gorkih oblačil za vojake, ki morajo vztrajati v vsakem vremenu podnevi in ponoči pod milim nebom in so nujno potrebni gorkih oblačil. Dosedanjim darovalcem raznega blaga in denarja se izreka najsrčnejša zahvala.

—g— **Razpis štipendij.** Z začetkom 1. tečaja šolskega leta 1914/15. se ima podeliti rodovinski štipendij v letnem znesku 176 kron. Štipendij je ustanovil rajni kaplan v Šempolaju, Tomaž Pravica. Ta štipendij morejo uživati v prvi vrsti učeči se mladeniči iz rodu zakonskih Anton in Marija Kralj. Če ni takih prosilcev, učenci iz podružnice šempolajske, drugače učenci iz devinske fare sploh. Prošnje je treba vložiti pri tozadevnih ravnateljih do 10. decembra 1914. — Začetkom šol. leta 1914/15. se ima podeliti štipendij Jakoba Riavitzja v letnem znesku 58 K 80 v. Za uživanje tega šti-

pendija so najprej poklicani ubogi in pridni učenci iz sorodstva ustanovitelja, če takih ni, pa dijaki iz občine Slap v Tominskem okraju. Uživanje traja do konca gimnazijskih študij, more se pa podaljšati do konca bogoslovskih študij, ako bi se štipendist tem posvetil. Prosilci za ta štipendij naj vložijo svoje prošnje pri tržaš. namestništvu do 15. decembra 1914. Prošnjam se morajo priložiti krstni, ubožni in domovinski list ter šolski izpričevali zadnjih dveh tečajev. Ako bi se prosilec skliceval na sorodstvo z ustanoviteljem, naj to dokaže z izpričevalom, potrjenim od župnika.

—g— **Na severnem bojišču** je bil ranjen Stanko Orel, c. in kr. rezervni praporščak pri 47. polku, sin tov. nadučitelja Orla iz Prvačine. Zdravi se v goriški bolnišnici »Rdečega križa«.

—g— **Iz Avbra** nam pišejo: Kakor povsod, tako smo tudi tukaj pridno nabirali denar za nakupitev volne, iz katere so spletle pridne šolarke iz nabranih 38 K 90 vin.: 14 parov zapestnikov, 5 parov dokolenic, 1 par nogavic, 3 pare snežnih čepic. Vse skupaj smo odposlali na okr. šol. svet. Poleg tega so nabrali šolarji tudi 60 kg suhega robidnega listja za čaj našim vojakom. — Kakor kaže, bo morala večina mlajšega učiteljstva zapustiti svoj naraščaj — bodočo armado, ki bo veliko trpela na izobrazbi, če ne pride od zgoraj posebna milost. Skrb vlade bodi, da ta armada tudi v tem kritičnem času ne zaostane. — Dne 22. t. m. v nedeljo zv. je imela naša šola na obisku posebnega gosta, ki je prišel med 7.—9. zv. in udril s silo velikega kamena v poslopje, kjer je razbil pet vrat, da je mogel priti skozi razred v stanovanje šol. voditelja. Temu je odnesel črno salonsko obleko in črno zimsko suknjo. Hotel je odnesti ta prelubi gost tudi drugo obleko s perilom vred, a zdelo se mu je preveč, zato jo je pustil na kupu. Po omarah tudi ni pozabil pobrskati, češ, tam bo velik plen. Varal se je, ker sreča mu je bila nemila. To naj bo v dokaz njemu in vsem enakim vandalom, da pri učitelju nimajo ničesar posebnega iskati, ker plače niso kako posebno velike. — Ta vandalski čin se je vršil gotovo ob času, ko je učitelj večerjal pri bližnjem posestniku in bil odsoten iz svojega stanovanja do 10. zv. Vso zadevo ima v rokah orožništvo, ki sledi že za lopovom. Ogledal si je okradeno stanovanje tudi g. šol. nadzornik Kante. Odslej, ko bo trajalo ubožstvo na deželi in posebno v Trstu, bo treba posebne previdnosti napram takim gostom.

—g— **G. Andrej Gabršček** je bil te dni v Gorici oproščen. Bil je tožen zaradi prestopka razžaljenja avstrijske vojske. Naznanil ga je neki natak, češ, da se je v gostilnici »Pri zlatem jellenu« v družbi g. Adolfa Urbančiča sumljivo izrazil o avstrijski vojski. G. Gabršček je s pričami dokazal, da njega in g. Urbančiča dotičnega dne sploh ni bilo v oni gostilnici, lastnica hotela je pa izpovedala, da je oni natak tako lažniv, da mu ni ničesar verjeti.

—g— **Štanjel.** V tukajšnji občini se je nabralo 293 K 76 v za volno, iz katere so spletle šolske dekle 32 čepic, 46 parov dokolenic, 42 parov zapestnikov, 42 parov nogavic in 8 šerp. Te pletenine se je razdelilo sorodnikom vojakov-domačinov, da jih odpošljejo svojim dragim na bojno polje.

—g— **Št. Martin v Brdih.** Šolsko vodstvo objavlja: Tu se je nabiralo od hiše do hiše darove, s katerimi se je nakupilo volno, da plete šolska mladina razne predmete za naše hbrane in vztrajne vojake. Dosedaj se je nabralo v naši občini zneske: 202 K 30 v, 50 K, 3 K 60 v in 56 K 10 vin. ter razno blago. Razno pletenje

pridno pletejo učenke, kakor tudi dekleta. Ko bo dovršeno, se ga odpošlje na pristojno mesto. — Na tem mestu pa bodi izražena srčna hvala v imenu vojakov, ki bodo uporabljali predmete, vsem darovalcem kakor tudi nabiralkam: Justu Vendraminovi, Milki Mariničevi, Milki Lenardičevi in Olgi Šiligojevi za trud in požrtvovalnost.

—g— **Goriški Sokol** prične s prihodnjim tednom zopet z redno telovadbo v društvenih prostorih, ulica sv. Ivana 7. Članska telovadba se vrši v torek in petek od po 9. do pol 10. zvečer, v nedeljo pa je prosta telovadba. I. oddelek članic telovadi v ponedeljek in četrtek od 8.—9. zvečer. II. oddelek pa ista dneva od 6. do 7. zvečer. Trgovsko obrtni naraščaj ima telovadne ure v sredo in petek od 8.—9. zvečer. Člani in članice, udeležite se telovadbe polnoštevilno! Gg. trgovce in obrtnike pa prosimo, da opozore svoje vaje na telovadne ure in da pazijo na redno obiskovanje telovadbe.

—g— **V Mirnu pri Gorici** so šolske dekle napletle 110 volnenih izdelkov (snežne čepice, nogavice, šale, zapestnike) za vojake. Od teh izdelkov se jih je 85 razdelilo med ubožnejše družine v vasi, da jih odpošljejo vpoklicanim svojcem na bojišče. Ostalih 25 izdelkov se je spetlo za one domačine, ki so sami dali volno ali pa denarne prispevke. Vse se je uredilo sporazumno s tamkajšnjim županstvom, ki je tudi oskrbelo primanjkujočo volno. Začetek vsakega dela za blagor domovine je le v ljudski šoli!

Gorenjopolje pri Kanalu. 29. t. m. je priredila šolska mladina s sodelovanjem nekaterih mladeničev veselico, katere je donesla čistega dobička 54 K 30 vin. Ta vsota se je porabila za obdarovanje domačih vojakov za božične praznike.

Tržaške vesti.

—t— **Učiteljstvo Ciril Metodovih šol v Trstu** je v novembru t. l. razen primerne vsote za šolske potrebščine učencev teh šol darovalo: mobiliziranemu tovarišu 20 K, za »Rdeči križ« 17 kron.

—t— **Solska vest.** C. kr. namestništvo je imenovalo Pavlo Pirknerjevo za suplentinjo na deški šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.

—t— **Tovariš Emil Adamič**, slavni slovenski skladatelj, je nevarno obolet na severnem bojišču. O njem ni že dolgo časa nobenega glasu.

—t— **V Škedenju** so dne 1. in 8. pret. m. naravnost uzorno uprizorili dramatični diletanti Ganglovo dramo »Sin« v podporo brezposelnim. V ta namen je pisatelj prepustil brezplačno uprizoritev svoje drame.

—t— **Sokol pri Sv. Jakobu.** Odbor Sokola pri Sv. Jakobu poroča, da je sklenil na svoji zadnji seji, da hoče vključiti temu, da so razen par vsi telovadci in tudi načelnik odšli na bojno polje, vzdržati normalno svoje delovanje v društvu in tudi v tem trenutku noče pozabiti svoje visoke narodne naloge, da si mu bo doprinesli ogromnih gmotnih žrtev. Prav sedaj ne smemo zanemariti svojega dela, ko nam bo treba nadomeščati izgube našega naroda s krepkimi ljudmi trdne volje in plemenitih značajev; ko bo vsakega posameznika izmed ostalih dolžnost, biti zmožen delati za dva, morda za tri. Društveni dohodki so skoro popolnoma izostali! Zaradi tega bo moralo društvo sicer malo premeniti čas telovadbe, a ne da bi smoter dela kaj trpel pri tem. V večernih urah bo telovadba članic in gojenk skupno dvakrat v tednu; telovadba še ostalih članov in obrtnega naraščaja pa skupna v nedeljo dopoldne, da se prihrani na upravnih stroških. Telovadba dekleškega in deškega naraščaja se bo vršila v sredah in sobotah dopoldne od 2. do 4., oziroma od 4. do 6. popoldne. Odbor opozarja člane, članice, gojenke in starše otrok, da se v polnem številu odzovejo pozivu Sokola in podpro voljo društva, da si v tem najkritičnejšem trenutku vzgojimo novo, močno generacijo za velike naloge, ki nas čakajo v bodočnosti. Posebno opozarjamo gojenke večernega trgovskega tečaja, da se bo društvo oziralo na njihove učne ure in bo s tem vsaki dana prilika, udeležiti se dela, vzgojevati se po sokolsko: »Nikdar nazaj, vedno naprej!«

Istrske vesti.

—i— **Delo v človekoljubne namene** opravljajo učenke naših šol pod vodstvom svojih učiteljic, pleteč razne predmete, ki naj čuvajo naše vojake pred mrzozornim prehladom.

—i— **Marezige pri Kopru.** Tudi v naši občini pridno pobirata Angela Stegu in Marija Kurnerjeva, učiteljici, od hiše do hiše denar za nakup volne za pletenje

nogavic, zapestnikov in za razno zimsko perilo za naše vrle vojake na bojišču. Šolska mladina pa pod vodstvom omenjenih učiteljic pridno plete in šiva, da pravočasno odpošlje našim vojakom, v katerih leži bodočnost in nada naša in naše domovine. Dosedaj se je v ta namen nabralo 23 K 70 vinarjev.

Koroške vesti.

—k— **Promocija koroške Slovenke.** V ponedeljek, 23. novembra, ob 10:30 dopoldne je bila v senatni zborovalnici dunajskega vseučilišča promovirana doktorjem modroslovja Angela Piskernikova, rojkinja tožnega Korotana iz Železne Kaplje.

—k— **Naše šole** so se posvetile človekoljubnemu delu s tem, da napravljajo učenke pod nadzorstvom svojih učiteljic razno blago za naše vojake.

Splošni vestnik.

Nov denar. V dunajskih poučenih krogih govore, da nameravajo v kratkem času izdati novo vrsto denarja po 50 vinarjev.

Novo zdravilo zoper tifus. »Matin« poroča: Neki kemik v Lyonu je izumil novo cepilno snov proti tifusu. Snov se je preizkusila že na 10.000 osebah na 260 različnih krajih. Zdravilo se pošilja k armadam; vsak teden se razpošlje 30.000 zabojčkov.

Časniški glasovi o Močnikovi številki našega lista. »Slovenski Narod« je pohvalno omenil zadnjo številko našega lista, ki smo jo izdali v počestitev stoletnice rojstva pokojnega šolnika, znanstvenika, rodoljuba in učiteljskega dobrotnika dr. Franca viteza Močnika. — »Soča« se je svojega goriškega rojaka spomnila s posebnim člankom. — »Slovenec« je priobčil notico, da dobi ena ljubljanskih ulic Močnikovo ime, ne da bi povedal, odkod izvira ta predlog. — »Edinost« je napisala daljšo notico, ki pravi koncem nje doslovno: »Učiteljski Tovariš priobčuje tudi sliko pokojnikovo in pa sliko njegove rojstne hiše. Temu listu gre vse priznanje na tem, da je na dostojen način proslavil spomin tega slavnega sina našega naroda.« — Naj navedemo končno še dva stavka iz prijateljevega pisma: »... O zadnji številki Učiteljskega Tovariša čujem splošno pohvalo. Občudujemo nas, kako vzmoremo kaj takega v teh hudih časih...« No, iz vsega tega je razvidno, da smo zopet opravili lep kos kulturnega dela! Tako gremo vedno naprej!

Uradni nastop proti anonimnim denuncijantom. Nedeljsko praško »Pravo Lido« piše: Število anonimnih denunciantov je doseglo tako višino, da se je čutilo c. kr. okrajno glavarstvo v Kraljevem Gradcu prisiljeno nastopiti proti njim v »Uradnem Listu«, kjer pravi: »Dasiravno se je prav tako v uradnem listu kakor tudi v drugem časopisu že večkrat opozarjalo na neprimernost in nesmotnost anonimnih dopisov, prihajajo taki dopisi zopet pogostoma ne samo na okrajno glavarstvo, temveč tudi na osebni naslov posameznih referentov in končno tudi predstojniku urada. Ker okrajno glavarstvo enostavno ne more ugajati poželjenu posameznikov, ki skrivaj ovajajo druge osebe ali opozarjajo na druge nepravilnosti in ker se je skoraj v vseh slučajih po preiskavi dognala neutemeljenost ovadb vsaj vtolika, da se ni moglo dalje postopati, se izjavlja, da se okrajno glavarstvo vbodoče sploh ne bo oziralo na podobne dopise in jih bo odlagalo tjakaj, kamor sodijo.« — Želeti bi bilo, da bi tudi pri nas izdale političke oblasti podobne hvalevredne odloke!

Žrtve alkohola. Tekom zadnjih 30 let je uničil alkohol 7 in pol milijona ljudi, več ko vse vojne v XIX. stoletju. Po statistiki odpade na vsakih sedem ljudi, ki umro v starosti od 35—55 let, en človek, ki je umrl zaradi nezmerne pitja alkohola.

Popolnoma zastoj se razdeli 10.000 izvodov 1. zvezka »Domače knjižnice«, zbirke povesti vseh narodov. Pošljite takoj svoj naslov. Na leto izide 12 zvezkov po 30 vin. vsak po 156 strani. Založnik Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Izpod črno-rumene zastave. Zanimivi dogodki in slike iz vojnega viharja v Avstriji leta 1914. I. Za mladino in preprosto ljudstvo priredil in izdal Anton Kosi, nadučitelj v Središču. — Cena 40 vin. — Čisti dobiček je namenjen Rdečemu križu. — V založbi izdajateljevi. Natisnila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Str. 36. — V tej knjižici so opisani razni dogodki in prizori iz sedanje vojne, kakršnih beremo vse polno v časnikih. Kakor kaže na naslovni strani številka, se bo ta zbirka na-

daljevala. To delo pač ni težko, zato bi treba vsaj v formalnem oziru več točnosti pravilnosti in skladnosti. Vojna je der Krieg, vojska pa je das Heer; a izdajatelj govori večinoma o vojski, kjer bi moral govoriti o vojni, na strani 5. pa ima vojno, 4 vrste pozneje zopet vojsko, isto na strani 6. — Vprašalnega zaimka kateri? ne smemo zamenjavati z oziralnimi ki (str. 8) — Ako pišemo »domo- in človekoljuben« (str. 11.), ne pišemo slovensko; slovensko se glasi »domoljuben in človekoljuben«. — Napačno je »Zakaj se gre v vojski?« — pravilno »Zakaj gre v vojni?« — Slovenci nimamo »truge« (str. 17.), ampak imamo rakev ali krsto. Čemu piše »Weiß-a iz Neberely-ja?« Potemtakem bi morali pisati tudi »Anton-a Kosi-ja iz Središč-a!« (Str. 23.) — Pri Črnem vrhu ni nobenih Predgrizev (str. 23.), ampak so Predgrize. itd. — Torej: v jezikovnem pogledu — pozor! Knjižica je namenjena najširšim slojem, naj se nauče iz nje vsaj lepega jezika!

Tiskarski škrat se je vtihotopil v zadnji naš uvodnik. Na 2. strani stoji, da je učna uprava imenovala leta 1964. Močnika profesorjem v Levovu; pravilno se mora glasiti leta 1846.

Razgled.

— Češko rodoljubje na smrtni posteli. V Olomucu je umrl deželno-sodni svetnik v pokoju Fran Brdek, ki je vse svoje imetje testamentarno zapustil olomuški »Matici Skolski«, ki ji — po izplačanju neklih legatov — ostane okolo 100.000 K. To so jasni zgledi resničnega in najplebističnejšega rodoljubja, najlepši spomeniki, ki si jih pokojniki postavljajo sami, da bo živel njihov spomin med poznimi rodovi.

— Srbsko akademsko društvo »Zora« na Dunaju je nižjeavstrijsko namestništvo razpustilo.

— Število zaprtih angleških, francoskih in ruskih šol v Carigradu. Samo v Carigradu je bilo zaprtih 53 šol. Listi iz Carigrada pripominjajo k temu, da je tako veliko število šol delalo turškim šolam konkurenco in zastrupljalo turško mladino. V Carigradu je bilo dalje zaprtih 6 angleških in 3 ruske šole. Tudi v provinci so bile zaprte vse angleške, francoske in ruske šole.

— Stara študentka. Gospa Any Winshipova iz mesta Racine v severoameriški državi Wisconsin se je v častitljivi starosti 79 let odločila, da začne študirati filozofijo. Šla je na vseučilišče v Ohio in se tam 2 leti bavila s filozofijo, potem pa 2 leti s kemijo. Sedaj je šla — stara 83 let — na vseučilišče v Minesoto in bo tam nadaljevala svoje študije.

— Vojni ujetnik v lastni domovini. Profesor angleškega jezika na vseučilišču v Budimpešti, dr. Artur Yolland, je sicer rodom Anglež, a naturaliziran Madžar. Na stroške madžarske vlade je spisal in izdal v angleškem jeziku celo vrsto krasno opremljenih knjig o Madžarih. Namen teh knjig je bil, pridobiti Madžarom simpatije Angležev. Zlasti v zadnjih letih je ogrska vlada veliko žrtvovala za Yollandove spise, da bi paralizirala vtisk, ki so ga napravili spisi nekega drugega Angleža o ogrskih razmerah. Tik pred vojno je šel Yolland na Angleško, in tam so ga sedaj kot vojnega ujetnika zaprli.

— Črtan iz akademije ustvarjajočih umetnosti. Iz Draždan poroča korespondent: Z dovoljenjem princa Ivana Jurja kot zastopnika kraljevega je bil slikar Kodler iz Zeneve črtan iz seznama članov akademije ustvarjajočih umetnosti v Draždanah.

— »Jaz nič — ti nič!« V kutnogorski vojaški bolnici leži težko ranjen učitelj Petran, ki so mu potem operacije morali prenesti komad kože z roke na drug kraj

telesu. Na bojišču ga je kot ranjenca prvi obvezal neki Rus, ki je bil sam lahko ranjen. Izpočetka se je Petran nekoliko bal Rusa, da bi mu morda ne storil kaj žalega. Rus je opazil to in je dejal: »Jaz nič — ti nič. Jaz sem moral, ti si moral. Oba sva storila svojo dolžnost. Sedaj sva prijatelja.« In poljubil je učitelja ter ga naprosil, naj v spomin zamenja z njim uro, kar se je tudi zgodilo.

— Nemščina na turški šoli. Na turški vzorni šoli v Stambulu se je uvedel pouk v nemščini. Dosedaj je bila francoščina edini tuji jezik, ki se je poučeval na turških šolah.

— Gradba vseučiliških poslopij v Pragi zagotovljena. Praška »Union« poroča, da so se uspešno končala pogajanja s prizadetimi ministrstvi za zgradbo praških vseučiliških poslopij. Dela se nemudoma oddajo, da se obenem odpomore brezposelnosti.

— V Levovu so Rusi razpustili vsa društva. Vsi učni zavodi so zaprti.

— Poslanec Bachmann ž. V Pragi je umrl državni in deželni poslanec dvorjni svetnik dr. Adolf Bachmann, profesor avstrijske zgodovine na praški nemški univerzi, 65 let star. Profesor Bachmann je bil eden najbolj poznatih in najaktivnejših nemških politikov, ki je igral zlasti v češko-nemških spravniških pogajanjih opetovano prav odločilno vlogo. Zadnja leta je vodil nemško napredno stranko na Češkem ter se je moral boriti tudi proti živahni agitaciji nemških radikalcev. V parlamentu je spadal posl. Bachmann med najodličnejše nemške zastopnike.

— Smrt umetnika. Bivši dolgoletni načelnik združenja dunajskih umetnikov, profesor Rudolf vitez Weyr, je umrl. Dosegel je starost 86 let.

— Cirilica — izključena v Dalmaciji. Uradni list dalmatinske vlade javlja, da so na zadnji seji deželnega šolskega sveta razpravljali o učenju cirilice in latinice v ljudskih in srednjih šolah in učiteljskih ter da je bilo sklenjeno, da se ima odslej v ljudskih in meščanskih šolah po Dalmaciji poučevati samo v latinici, a da se otrokom grško-iztočne vere omogoči naučiti se cirilice.

— Obsojen profesor. V Mostaru je bil te dni obsojen profesor ondotne gimnazije Marković na dva meseca zapora, ker je širil neresnične vesti.

— Tehnika v Sofiji. Bolgarsko naučno ministrstvo je postavilo v proračun za leto 1915, tudi prvi obrok kredita za ustanovitev tehnične visoke šole v Sofiji.

— Prof. dr. Karl Chodounský na praškem vseučilišču, znani prijatelj naših planin, je imenovan za dvornega svetnika.

— Akademija znanosti. Dunaj, 13. novembra. (Kor. urad). Uradna »Wiener Zeitung« javlja: Cesar je potrdil izvolitev nadvojvode Leopolda Salvatorja in princa Franca Lichtensteina za tuzemska častna člana cesarske akademije znanosti na Dunaju. Nadalje je cesar potrdil zopetno izvolitev profesorja fizike na dunajskem vseučilišču, dvornega svetnika dr. Viktorja pl. Langa, za podpredsednika akademije znanosti za statutarno triletno funkcijsko dobo. Cesar je imenoval rednega profesorja fizike na dunajskem vseučilišču, dvornega svetnika dr. Ernesta Lecherja, za pravega člana matematično-prirodoslovnega razreda. Končno je vladar potrdil izvolitev dopisujočih članov v tuzemstvu in v inozemstvu, ki jih je izvršila akademija.

— Vpisovanje na zagrebško vseučilišče se je začelo dne 3. pret. m. za zimski semester 1914/15. — Ker pa so vseučiliščna poslopja po velikem delu porabljena v vojaške svrhe, je hrvatska vlada omejila vpisovanje samo na pripadnike kraljevin Hrvatske in Slavonije in pa na vse one, ki so mobilizirani, brez ozira na to, ali so pripadniki kraljevin Hrvatske in Slavonije ali ne. Po tej odredbi so izključeni vsi dijaki iz Dalmacije, ki niso mobilizirani. Zaderski »Narodni List« pripominja: »Ker gre tu le za malo število, nemimo, da bi se za naše dijake iz Dalmacije, Istre ter Bosne in Hercegovine že moglo najti prostora, posebno pa sedaj, ko se živo občuti potreba mladih, novih, sposobnih sil, ki naj nadomestijo nje, ki so padli ali pa še padejo na bojišču.«

— Društvo »Verein für Verbreitung des Deutschthums« je letos odpovedalo podporo vsem šolskim kuhinjam, ki so ustanovljene na šulferajnskih šolah v Avstriji.

— Mlekarska stolica na nameravani visoki kmetijski šoli v Zagrebu. Hrvatska vlada se bavi z mislijo prestaviti sedanjo višjo kmetijsko šolo iz Križevca v Zagreb in jo preurediti v visoko kmetijsko šolo. Novi zavod bi se združil z že obstoječo »Šumarsko akademijo«. V hrvatskih strokovnih kmetijskih krogih sodijo istotako

kot pri nas, da mora mlekarstvo postati eden najboljših denarnih virov kmetijstva na avstrijskem jugu, zato zahtevajo, da se naj na nameravani visoki kmetijski šoli v Zagrebu ustanovi stolica za mlekarstvo. Ta stolica bi naj postala Hrvatom to, kar je izvrstna mlekarska šola v Kromerizu za Čehe; vzgojila bi naj specialiste v tej gospodarski stroki, ki naj bi ljudstvo vanjo uvedli in vodili. Ako novo stolico ustanove, bo dana tudi Slovincem prilika, da jo posečajo.

kova rojstna hiša v Cerknem na Goriškem. Podoba. 6. Jakob Dimnik: Stoletnica rojstva slovenskega učenjaka. Po učni spis. 7. Dr. Fran vitez Močnik. Podoba. 8. Ivan Albrecht: Na zimo. Pesem. 9. Slovan Slovanov: Mima. Povest. 10. Ivo Trošt: Bršljan in smreka. Basen. 11. Učenci in učenke Ciril-Metodovih šol v Trstu za »Rdeči križ«. Podoba. 12. Josip Kralj: Ob morju. Večerna. Jesen ob morju. Svetilnik. Morje in dan. Morska vožnja. Pesmi. 13. Ivan Albrecht: Babici. Pesem. 14. Kotski zaliv v Dalmaciji. Podoba. 15. Pouk in zabava: Metulj iz tintnega madeža. — Rešitev besedne uganke v enajsti številki. Rešilci. — V vojnem času. — Junaška deklica Rozina Honechova. (S podobo.) — Najtežje rane — ozdravljive. — Obisk matere na bojišču. — Desetleten deček na bojišču. — Junaki našega časa. — Kotichek gospoda Doropoljskega. 16. Ob sklepu petnajstega letnika.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Orgle, harmonije
piana in pianina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno
in franko.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in
razpošilja

Prva sisečka ročna izdelovalnica tamburic

J. Stjepušin Sisek.

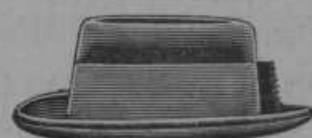
Odlikovana na pariški izlozbi l. 1900 in na
milenijski izlozbi 1896. Razun tamburic
in skladov za razna godala ima kakor
gosi, citre, gitare, mandoline, harmo-
nike, okarine i. t. d., za katere se po-
šilja poseben cenik s slikami.
Ilustrovan cenik tamburic pošljem
vsakomur zastonj. V isti tovarni
izhaja strokovni tamburaški me-
sečnik pod imenom »Tamburica«,
ki prinaša razun pouka tudi
klasne tamburaške partiture ter siane letno samo 8 K.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta naj-
modernejše in najtrpežnejše klo-
buke v vseh cenah in oblikah od
kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvo-
vrstne kakovosti
prodaja pod kon-
kurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide
bogato ilustrovan cenik.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13

poleg Figovca

priporoča svoje veliko zalogo stekla,
porcelana, petrolejnih svetilk, ogle-
dal, okvirov, šip itd. Tintnike za
šolske klopi, aparate za fizikalne
poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna ste-
klarska dela, tudi nova šol.
:: poslopja na deželi itd. ::

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obr-
niti na tovrdo

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

daljevala. To delo pač ni težko, zato bi treba vsaj v formalnem oziru več točnosti pravilnosti in skladnosti. Vojna je der Krieg, vojska pa je das Heer; a izdajatelj govori večinoma o vojski, kjer bi moral govoriti o vojni, na strani 5. pa ima vojno, 4 vrste pozneje zopet vojsko, isto na strani 6. — Vprašalnega zaimka kateri? ne smemo zamenjavati z oziralnimi ki (str. 8) — Ako pišemo »domo- in človekoljuben« (str. 11.), ne pišemo slovensko; slovensko se glasi »domoljuben in človekoljuben«. — Napačno je »Zakaj se gre v vojski?« — pravilno »Zakaj gre v vojni?« — Slovenci nimamo »truge« (str. 17.), ampak imamo rakev ali krsto. Čemu piše »Weiß-a iz Neberely-ja?« Potemtakem bi morali pisati tudi »Anton-a Kosi-ja iz Središč-a!« (Str. 23.) — Pri Črnem vrhu ni nobenih Predgričev (str. 23.), ampak so Predgriče. Itd. — Torej: v jezikovnem pogledu — pozor! Knjižica je namenjena najširšim slojem, naj se nauče iz nje vsaj lepega jezika!

Tiskarski škrat se je vtihotopil v zadnji naš uvodnik. Na 2. strani stoji, da je učna uprava imenovala leta 1964. Močnika profesorjem v Levovu; pravilno se mora glasiti leta 1846.

Razgled.

— Češko rodoljubje na smrtni posteli. V Olomucu je umrl deželno-sodni svetnik v pokoju Fran Brdek, ki je vse svoje imetje testamentarno zapustil olomuški »Matici Skolski«, ki ji — po izplačanju neklih legatov — ostane okolo 100.000 K. To so jasni zgledi resničnega in najplebističnejšega rodoljubja, najlepši spomeniki, ki si jih pokojniki postavljajo sami, da bo živel njihov spomin med poznimi rodovi.

— Srbsko akademsko društvo »Zora« na Dunaju je nižjeavstrijsko namestništvo razpustilo.

— Število zaprtih angleških, francoskih in ruskih šol v Carigradu. Samo v Carigradu je bilo zaprtih 53 šol. Listi iz Carigrada pripominjajo k temu, da je tako veliko število šol delalo turškim šolam konkurenco in zastrupljalo turško mladino. V Carigradu je bilo dalje zaprtih 6 angleških in 3 ruske šole. Tudi v provinci so bile zaprte vse angleške, francoske in ruske šole.

— Stara študentka. Gospa Any Winshipova iz mesta Racine v severoameriški državi Wisconsin se je v častitljivi starosti 79 let odločila, da začne študirati filozofijo. Šla je na vseučilišče v Ohio in se tam 2 leti bavila s filozofijo, potem pa 2 leti s kemijo. Sedaj je šla — stara 83 let — na vseučilišče v Minesoto in bo tam nadaljevala svoje študije.

— Vojni ujetnik v lastni domovini. Profesor angleškega jezika na vseučilišču v Budimpešti, dr. Artur Yolland, je sicer rodom Anglež, a naturaliziran Madžar. Na stroške madžarske vlade je spisal in izdal v angleškem jeziku celo vrsto krasno opremljenih knjig o Madžarih. Namen teh knjig je bil, pridobiti Madžarom simpatije Angležev. Zlasti v zadnjih letih je ogrska vlada veliko žrtvovala za Yollandove spise, da bi paralizirala vtisk, ki so ga napravili spisi nekega drugega Angleža o ogrskih razmerah. Tik pred vojno je šel Yolland na Angleško, in tam so ga sedaj kot vojnega ujetnika zaprli.

— Črtan iz akademije ustvarjajočih umetnosti. Iz Draždan poroča korespondent: Z dovoljenjem princa Ivana Jurja kot zastopnika kraljevega je bil slikar Kodler iz Zeneve črtan iz seznama članov akademije ustvarjajočih umetnosti v Draždanah.

— »Jaz nič — ti nič!« V kutnogorski vojaški bolnici leži težko ranjen učitelj Petran, ki so mu potem operacije morali prenesti komad kože z roke na drug kraj

telesu. Na bojišču ga je kot ranjenca prvi obvezal neki Rus, ki je bil sam lahko ranjen. Izpočetka se je Petran nekoliko bal Rusa, da bi mu morda ne storil kaj žalega. Rus je opazil to in je dejal: »Jaz nič — ti nič. Jaz sem moral, ti si moral. Oba sva storila svojo dolžnost. Sedaj sva prijatelja.« In poljubil je učitelja ter ga naprosil, naj v spomin zamenja z njim uro, kar se je tudi zgodilo.

— Nemščina na turški šoli. Na turški vzorni šoli v Stambulu se je uvedel pouk v nemščini. Dosedaj je bila francoščina edini tuji jezik, ki se je poučeval na turških šolah.

— Gradba vseučiliških poslopij v Pragi zagotovljena. Praška »Union« poroča, da so se uspešno končala pogajanja s prizadetimi ministrstvi za zgradbo praških vseučiliških poslopij. Dela se nemudoma oddajo, da se obenem odpomore brezposelnosti.

— V Levovu so Rusi razpustili vsa društva. Vsi učni zavodi so zaprti.

— Poslanec Bachmann ž. V Pragi je umrl državni in deželni poslanec dvorjni svetnik dr. Adolf Bachmann, profesor avstrijske zgodovine na praški nemški univerzi, 65 let star. Profesor Bachmann je bil eden najbolj poznatih in najaktivnejših nemških politikov, ki je igral zlasti v češko-nemških spravniških pogajanjih opetovano prav odločilno vlogo. Zadnja leta je vodil nemško napredno stranko na Češkem ter se je moral boriti tudi proti živahni agitaciji nemških radikalcev. V parlamentu je spadal posl. Bachmann med najodličnejše nemške zastopnike.

— Smrt umetnika. Bivši dolgoletni načelnik združenja dunajskih umetnikov, profesor Rudolf vitez Weyr, je umrl. Dosegel je starost 86 let.

— Cirilica — izključena v Dalmaciji. Uradni list dalmatinske vlade javlja, da so na zadnji seji deželnega šolskega sveta razpravljali o učenju cirilice in latinice v ljudskih in srednjih šolah in učiteljskih ter da je bilo sklenjeno, da se ima odslej v ljudskih in meščanskih šolah po Dalmaciji poučevati samo v latinici, a da se otrokom grško-iztočne vere omogoči naučiti se cirilice.

— Obsojen profesor. V Mostaru je bil te dni obsojen profesor ondotne gimnazije Markovič na dva meseca zapora, ker je širil neresnične vesti.

— Tehnika v Sofiji. Bolgarsko naučno ministrstvo je postavilo v proračun za leto 1915, tudi prvi obrok kredita za ustanovitev tehnične visoke šole v Sofiji.

— Prof. dr. Karl Chodounský na praškem vseučilišču, znani prijatelj naših planin, je imenovan za dvornega svetnika.

— Akademija znanosti. Dunaj, 13. novembra. (Kor. urad). Uradna »Wiener Zeitung« javlja: Cesar je potrdil izvolitev nadvojvode Leopolda Salvatorja in princa Franca Lichtensteina za tuzemska častna člana cesarske akademije znanosti na Dunaju. Nadalje je cesar potrdil zopetno izvolitev profesorja fizike na dunajskem vseučilišču, dvornega svetnika dr. Viktorja pl. Langa, za podpredsednika akademije znanosti za statutarno triletno funkcijsko dobo. Cesar je imenoval rednega profesorja fizike na dunajskem vseučilišču, dvornega svetnika dr. Ernesta Lecherja, za pravega člana matematično-prirodoslovnega razreda. Končno je vladar potrdil izvolitev dopisujočih članov v tuzemstvu in v inozemstvu, ki jih je izvršila akademija.

— Vpisovanje na zagrebško vseučilišče se je začelo dne 3. pret. m. za zimski semester 1914/15. — Ker pa so vseučiliščna poslopja po velikem delu porabljena v vojaške svrhe, je hrvatska vlada omejila vpisovanje samo na pripadnike kraljevin Hrvatske in Slavonije in pa na vse one, ki so mobilizirani, brez ozira na to, ali so pripadniki kraljevin Hrvatske in Slavonije ali ne. Po tej odredbi so izključeni vsi dijaki iz Dalmacije, ki niso mobilizirani. Zaderski »Narodni List« pripominja: »Ker gre tu le za malo število, nemimo, da bi se za naše dijake iz Dalmacije, Istre ter Bosne in Hercegovine že moglo najti prostora, posebno pa sedaj, ko se živo občuti potreba mladih, novih, sposobnih sil, ki naj nadomestijo nje, ki so padli ali pa še padejo na bojišču.«

— Društvo »Verein für Verbreitung des Deutschthums« je letos odpovedalo podporo vsem šolskim kuhinjam, ki so ustanovljene na šulferajnskih šolah v Avstriji.

— Mlekarska stolica na nameravani visoki kmetijski šoli v Zagrebu. Hrvatska vlada se bavi z mislijo prestaviti sedanjo višjo kmetijsko šolo iz Križevca v Zagreb in jo preurediti v visoko kmetijsko šolo. Novi zavod bi se združil z že obstoječo »Šumarsko akademijo«. V hrvatskih strokovnih kmetijskih krogih sodijo istotako

kot pri nas, da mora mlekarstvo postati eden najboljših denarnih virov kmetijstva na avstrijskem jugu, zato zahtevajo, da se naj na nameravani visoki kmetijski šoli v Zagrebu ustanovi stolica za mlekarstvo. Ta stolica bi naj postala Hrvatom to, kar je izvrstna mlekarska šola v Kromerizu za Čehe; vzgojila bi naj specialiste v tej gospodarski stroki, ki naj bi ljudstvo vanjo uvedli in vodili. Ako novo stolico ustanove, bo dana tudi Slovincem prilika, da jo posečajo.

kova rojstna hiša v Cerknem na Goriškem. Podoba. 6. Jakob Dimnik: Stoletnica rojstva slovenskega učenjaka. Po učni spis. 7. Dr. Fran vitez Močnik. Podoba. 8. Ivan Albrecht: Na zimo. Pesem. 9. Slovan Slovanov: Mima. Povest. 10. Ivo Trošt: Bršljan in smreka. Basen. 11. Učenci in učenke Ciril-Metodovih šol v Trstu za »Rdeči križ«. Podoba. 12. Josip Kralj: Ob morju. Večerna. Jesen ob morju. Svetilnik. Morje in dan. Morska vožnja. Pesmi. 13. Ivan Albrecht: Babici. Pesem. 14. Kotski zaliv v Dalmaciji. Podoba. 15. Pouk in zabava: Metulj iz tintnega madeža. — Rešitev besedne uganke v enajsti številki. Rešilci. — V vojnem času. — Junaška deklica Rozina Honechova. (S podobo.) — Najtežje rane — ozdravljive. — Obisk matere na bojišču. — Desetleten deček na bojišču. — Junaki našega časa. — Kotichek gospoda Doropolskega. 16. Ob sklepu petnajstega letnika.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Orgle, harmonije
piana in pianina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno
in franko.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in
razpošilja

Prva sisečka ročna izdelovalnica tamburic

J. Stjepušin Sisek.

Odlikovana na pariški izlozbi l. 1900 in na
milenijski izlozbi 1896. Razun tamburic
in skladov za razna godala ima kakor
gosi, citre, gitare, mandoline, harmo-
nike, okarine i. t. d., za katere se po-
šilja poseben cenik s slikami.
Ilustrovan cenik tamburic pošljem
vsakomur zastonj. V isti tovarni
izhaja strokovni tamburaški me-
sečnik pod imenom »Tamburica«,
ki prinaša razun pouka tudi
klasne tamburaške partiture ter siane letno samo 8 K.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta naj-
modernejše in najtrpežnejše klo-
buke v vseh cenah in oblikah od
kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvo-
vrstne kakovosti
prodaja pod kon-
kurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide
bogato ilustrovan cenik.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13

poleg Figovca

priporoča svoje veliko zalogo stekla,
porcelana, petrolejnih svetilk, ogle-
dal, okvirov, šip itd. Tintnike za
šolske klopi, aparate za fizikalne
poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna ste-
klarska dela, tudi nova šol.
:: poslopja na deželi itd. ::

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obr-
niti na trdiko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!